

10 PUNTENPLAN

VERGROENING

WAAROM VERGROENEN?

Oostenburg is stenig. Bewoners zijn kritisch op de openbare ruimte. De bouw duurt lang, de inrichting van straten duurt lang en straten die af zijn krijgen sprietige boompjes.

Een groep buurtbewoners heeft zich verenigt en aan Urhahn gevraagd om te onderzoeken of Oostenburg groener kan. Natuurlijk is de openbare ruimte nog niet af en moet het groen groeien om tot wasdom te komen. Toch is er wel aanleiding om nu al na te denken over extra vergroeningsmogelijkheden.

- Door de hoge dichtheid is de openbare ruimte beperkt en de ruimte voor groen daarmee ook. Ondergrondse infrastructuur, fietsparkeren, laden en lossen, afvalcontainers etc. vragen allemaal plek in de straat. Er kan ook ruimte gemaakt worden, bijvoorbeeld door het fietsparkeren van de straat te halen. Onderzoek wat mogelijk is binnen de beperkingen!
- Het wordt steeds warmer. Oostenburg moet klimaatadaptief worden ingericht met voldoende schaduw, koelte en het vasthouden van water. Het Masterplan openbare ruimte stamt uit 2016, toen stonden deze punten nog niet zo op de agenda.
- We willen graag vogels horen op Oostenburg, er moet ruimte zijn voor nesten en er moet voedsel te vinden zijn.
- Groen zorgt niet alleen voor schaduw en verkoeling, maar dempt ook geluid en luwt de wind. Het microklimaat verbetert. Dat is in een buurt in hoge dichtheid aan het water wezenlijk voor het leefklimaat.

DIT PRODUCT IS:

VAN Bewoners van Oostenburg

DOOR Urhahn stedenbouw en strategie

MET Impactsubsidie van het Stimuleringsfonds voor Creatieve Industrie

IN april 2024

BUURTTUIN WITTENBURG

EEN PROJECT VAN DE BUURT

Het vergroenen van Oostenburg heeft de meeste kans van slagen als het een project is van het eiland. Op Wittenburg worden tuinen beheerd door de buurt. Het Vierwindenhuis heeft een tuingroepje die de naastgelegen tuin beheert. Een groepje bewoners op Wittenburg nam het initiatief om een grasveldje in hun buurt een prettiger aanzicht te geven en er een andere bestemming dan hondenuitlaatplek voor te kiezen.

Vergroenen op Oostenburg heeft alleen kans van slagen als er een groep is die zich er voor wil inzetten. De app groep groen op Oostenburg heeft 113 leden en de diverse bijeenkomsten over groen zijn goed bezocht. Het potentieel is er !

Een groenplan voor Oostenburg is dus niet alleen een fysiek plan, maar ook een organisatie opgave. Er is een begin met het verbinden van mensen, maar dat moet groeien en specifiek worden per plek: een bewoner die een kruidentuin wil maken, een idee voor een stilteplek, bewoners die eerder een tuin hadden maar nu in een appartementen wonen en graag hun handen in de grond steken: er is genoeg potentieel. Een boomplantfeest kan een mooi begin zijn om samen aan de slag te gaan.

10 PUNTEN PLAN

1 BOMEN VAN FORMAAT

2 VOC KADE IS DE FLANEERKADE

3 VERGROENEN VAN DE STEGEN

4 HOEKTUIN BIJ DE ZONNEWENDEBRUG

5 VERTICAAL GROEN

6 WATERTUINEN

7 EEN VERPLAATSBARE BOOMKWEKERIJ

8 GROENE UTILITAIRE STRATEN

9 GROENE VOETEN VOOR DE GEBOUWEN

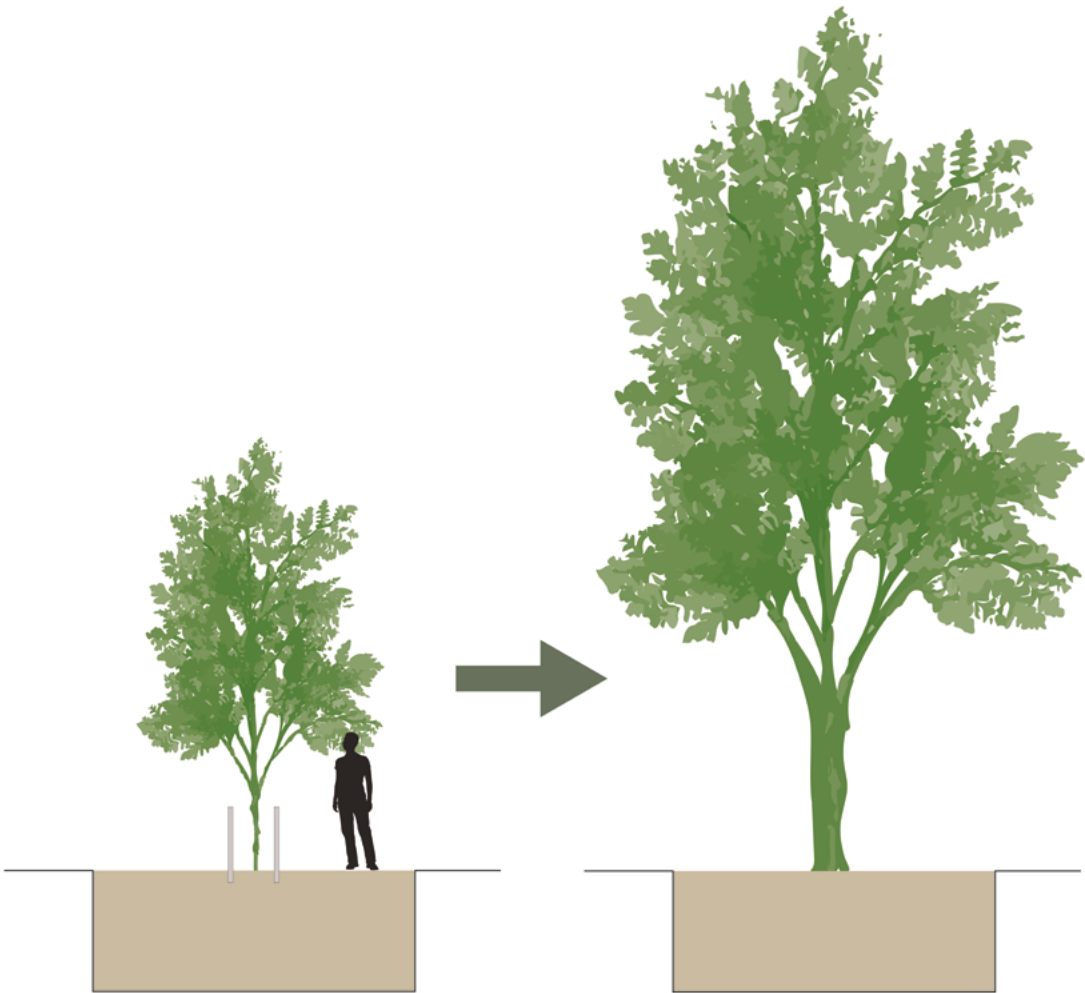
10 WATER VOOR ZELFBEHEER

NIEUWE BOMEN OP DE BONTUSPLAATS ZIJN SPIJETJES

1 BOMEN VAN FORMAAT

Alle bomen die nog komen moeten dikker en hoger zijn dan wat er nu staat. De kosten van een boom gaan zitten in de ondergrond, de meerkosten van een grotere boom zijn beperkt. Zo gaat het groeien sneller en komt er meer schaduw. Dat is nodig als we klimaatadaptief willen worden.

WAT STAAT ER NU?

CIRCA 75 BOMEN WAARVAN 55 IN DE OPENBARE RUIMTE

WAT KOMT ER NOG VOLGENS HET MASTERPLAN?

CIRCA 70 BOMEN WAARVAN 62 IN DE OPENBARE RUIMTE

2 VOC KADE IS DE FLANEERKADE

De VOC kade is dé publieke ruimte van het eiland, een plek om samen te komen. Verharding hoort daarbij. Met een aantal eenvoudige verbeteringen kan het groen meer kwaliteit krijgen en de verblijfskwaliteit worden vergroot. We stellen voor hierbij wat geduld te hebben, maar wel te zorgen dat we er nu in lijn wordt gebracht met het masterplan. Vergroten van de plantvakken is lastig: de lichtmast komt dan middenin het plantvak te staan en de doorgang onder de bokken voor noodverkeer wordt krap.

- Diversiteit beplanting in het plantvak vergroten (huidige beplanting is niet in lijn met het masterplan)
- Circa 3 bomen erbij in het plantvak
- Bankjes en afvalbakken tegen het plantvak plaatsen (zoals in het masterplan aangegeven)
- Vrije kade: rood-witte hekken weg, er staan al paaltjes in de stegen om doorrijden te voorkomen
- Goed ontworpen doorvalbeveiliging rondom de insteekhaven, daar is inlopen/ fietsen een reëel gevaar
- Hangende tuin onder de bokken uit het Masterplan écht onderzoeken

EENZIJDIGE BEPLANTING (PIJPESTROOTJE)

VEELVOUD AAN OBJECTEN OP DE KADE

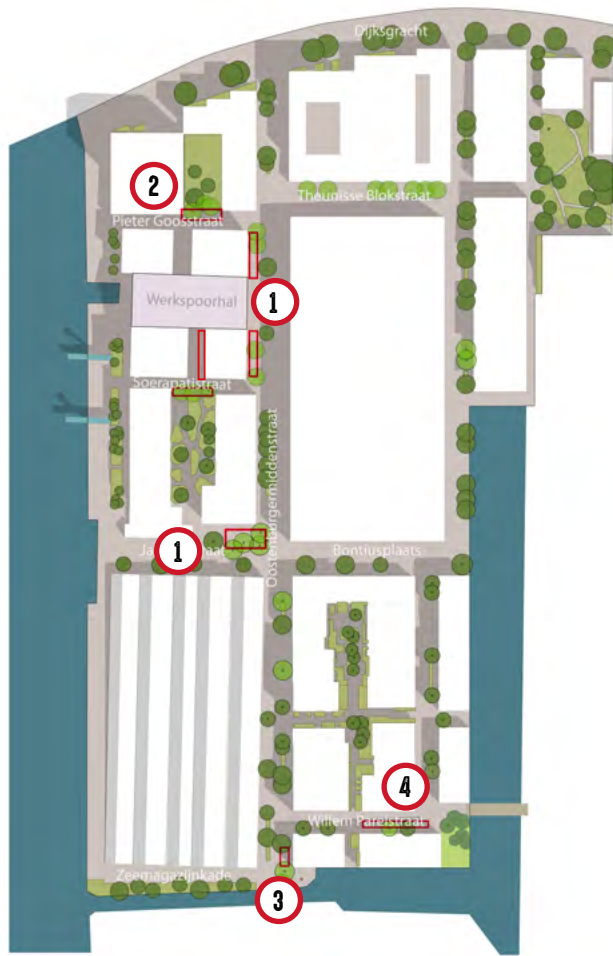

3 VERGROENEN VAN DE STEGEN

De stegen dwars op het water en de stegen haaks op de werkspoorhal kunnen groener. Meer schaduw en ook geluidsdemping. Als plantvakken vergroot worden is het mogelijk deze te voorzien van bodembedekkers en vaste planten. Er is plek voor tenminste 17 extra bomen.

- 1** • De Bontiusplaats/ Jan Kiststraat is het meest in het oog springende voorbeeld. Fietsparkeerzone bij de groene toren heeft één boom. Hier bomen toevoegen met ruimte rond de bomen voor fietsen.
 - Soerapatistraat extra bomen op het brede deel, bij de entree van de hoven. Geen extra groen op het maaiveld, hier is ruimte nodig voor fietsen.
 - Extra bomen voor de pleinruimte bij de Werkspoorhal, met fietsparkeren.
- 2** • Pieter Goosstraat extra bomen op het brede deel, bij de entree van de hoven. Hier kan het gedeelte voor het hek ook op maaiveld vergroend worden, waarbij het hek idealiter wordt vervangen door een iets hoogwaardiger exemplaar dat overdag open is.
- 3** • Hoek bij de ophaalbrug is stenig, plek zoeken voor een boom die past bij de ondergrond, waar een oude brug constructie in zit.
- 4** • Willem Parelstraat in het verlengde van de Zonnewendebrug heeft relatief weinig bomen. Hier was een entree voor een parkeergarage gedacht, maar die komt er niet. Er is ruimte om een aantal bomen in het plantvak toe te voegen en het plantvak te verlengen.

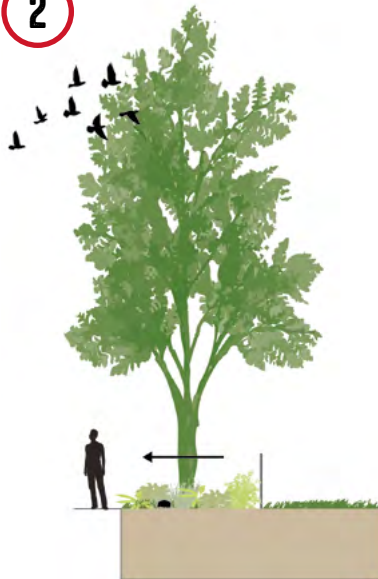

1

**BOMEN TOEVOEGEN MET BEHOUD
FIETSPARKEREN**

2

VERLENGEN BINNENTUIN MET "VOORTUIN"

4

**BOMEN TOEVOEGEN EN
PLANTVAK VERGROTEN**

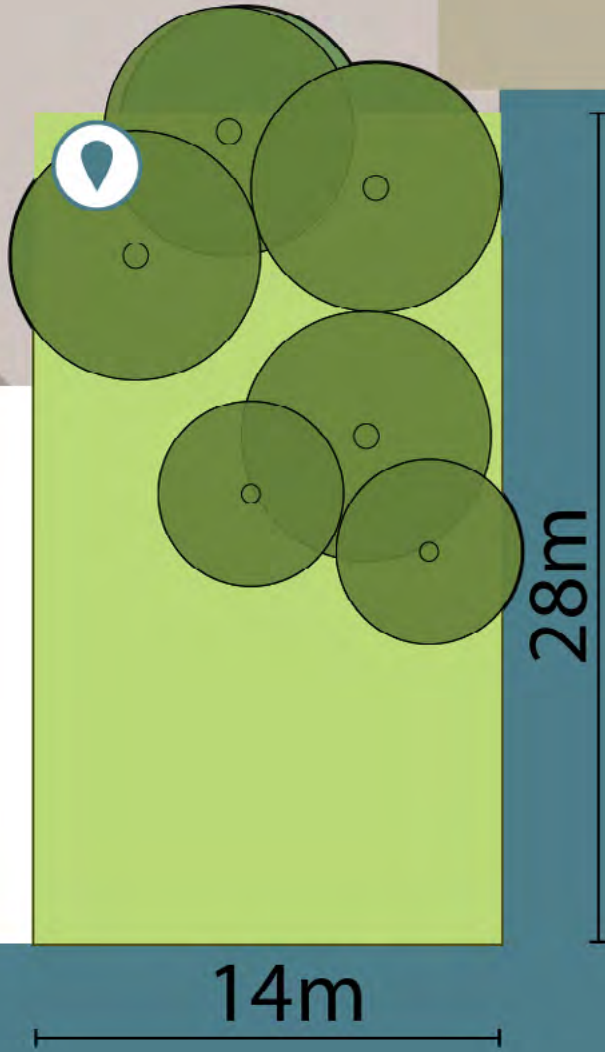
1

DEZE KASTANJE OP DE JAN KISTSTRAAT KAN DE GROOTSTE BOOM VAN OOSTENBURG WORDEN

4

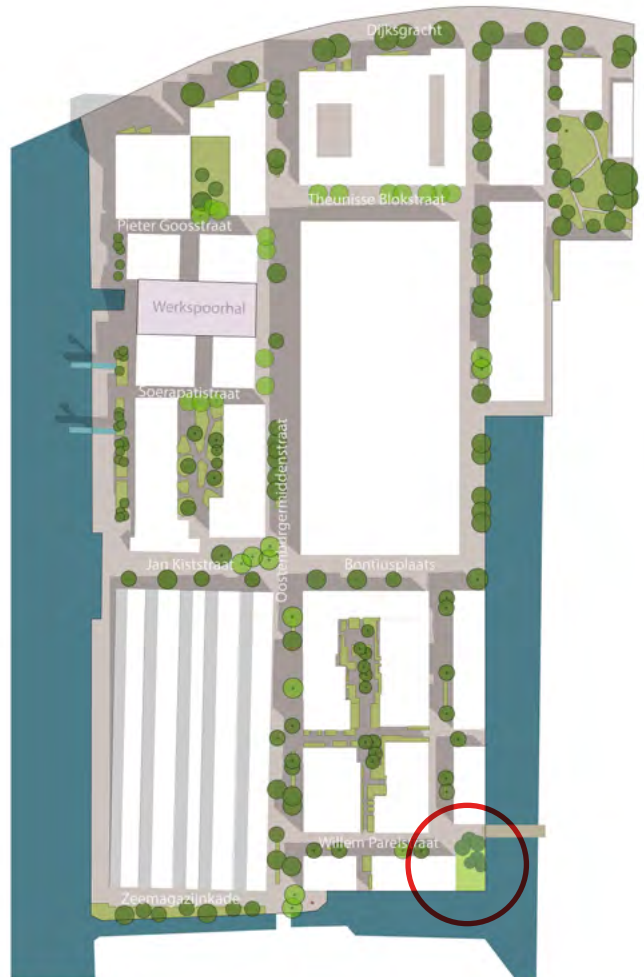
VERGROTEN EN VERGROENEN PLANTVAK WILLEM PARELSTRAAT

4 HOEKTUIN BIJ DE ZONNEWENDEBRUG

Bij de Zonnewendebrug komen nog bomen, maar de ruimte is volledig verhard. Deze plek leent zich voor een kleine buurttuin. Deze kan in fases worden ontwikkeld: eerst vergroenen van de ondergrond en picknickbanken plaatsen, als er een groep bewoners is die een groentetuin wil beginnen kan de tuin worden uitgebreid met bakken voor groente en kruidenteelt.

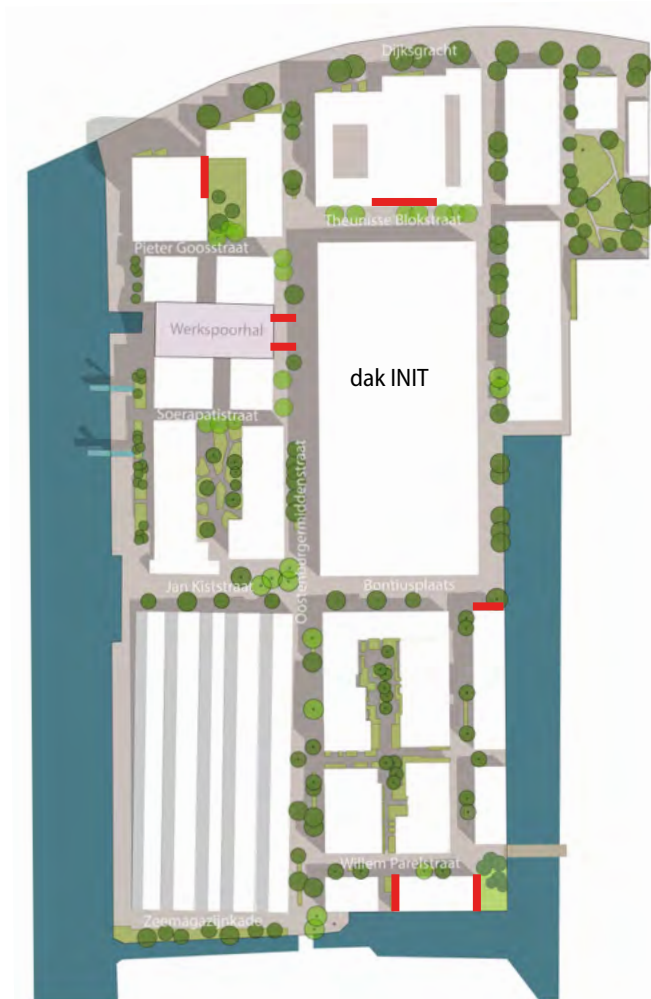
Een probleem op deze plek is te hard rijdende fietsers en scooters die van de brug komen. Vergroening kan helpen om het verkeer te remmen. Ook de brug zelf kan vergroend worden door de balustrades te laten begroeien.

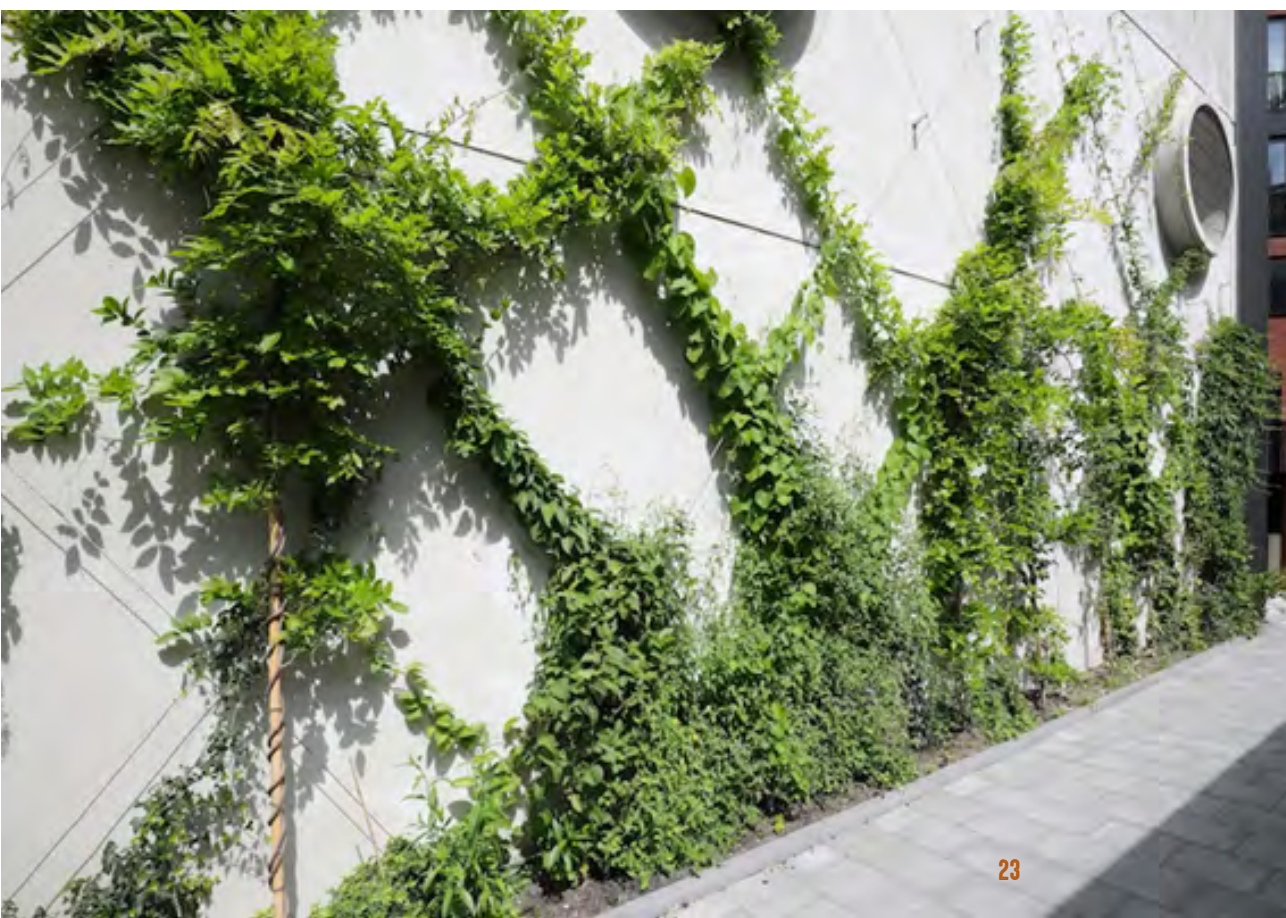

5 VERTICAAL GROEN

Door spandraden tegen dichte gevels te maken kunnen deze begroeid worden. Dit is al het geval bij de westgevel van het parkeerhuis, maar ook de zuidgevel van de garage biedt daarvoor mogelijkheden. Daarnaast zien we kansen voor de zijgevel aan de Titsinghkade en naast de Zonnewendebrug. De constructie van de Werkspoorhal aan de Oostenburgermiddenstraat is een interessante plek. De langsggevel van de van Gendthallen aan de Oostenburgermiddenstraat is ook interessant, maar omdat dit een Rijksmonument is kan dat lastig zijn.

De dubbele gevels van het INIT zijn lastig om te vergroenen, maar het dak biedt wel kansen voor vergroening. De gemeente is al in gesprek met de eigenaar over de bebouwingsmogelijkheden van het dak, een groenplan hoort daar bij. Dat biedt kansen voor verkoeling van het gebouw, het klimaat en het uitzicht van de omwonenden.

DRIJVENDE TUIN IN DE BOERENWETERING

6 WATERTUINEN

In het Masterplan staat het idee van een hangende/ drijvende tuin onder de blauwe bokken. Dat idee is nooit serieus onderzocht. Dit is het moment om dat wel te doen. Op korte termijn zijn kleine watertuinen mogelijk, zoals in de Boerenwetering. Kansrijke plekken daarvoor zijn naast de Van Gendthallen in de Wittenburgervaart, hier is geen ruimte voor groen op de kade, en in de Oostenburgervaart naast het INIT. Voor de bebouwing aan de Oostenburgervaart is een watertuin minder passend, alleen de locatie waar de fietsenstalling op de begane grond zit zou hier wellicht nog kansrijk zijn. De ruimte aan de VOC kade werkt alleen met een echt goede tuin bij de blauwe bokken. Kleine watertuinen zijn hier niet in verhouding met de grote gebouwen en de blauwe bokken.

7 EEN VERPLAATSBARE BOOMKWEKERIJ

Iedere nieuwbouwlocatie heeft het probleem van weinig groen. Als we nu beginnen met een bos in bakken kan dat de eerste jaren van Oostenburg verbeteren. Er zijn twee denklijnen: de bomen die straks op het buurtplein komen planten we nu al in bakken. Daar kunnen ze groeien en verfraaien ze de omgeving zolang het buurtplein nog niet klaar is. Als het buurtplein aan de beurt is gaan ze in volle grond. Andere optie is dat het verplaatsbare bos een Amsterdamse plantage is. Na Oostenburg gaan de bomen naar de volgende bouwput. Zo draagt Oostenburg bij aan het oplossen van problemen die zich op elke bouwlocatie voordoen.

Het wandelende bos in de binnenstad van Leeuwarden was tegelijk gemeentelijke kweek. Een investering die groeit! Een samenwerking met het Dijkspark bij Mediamatic, dat ook tijdelijk is, biedt wellicht mogelijkheden. Op het eerste gezicht lijken de plekken die nu nog bouwput karakteristiek hebben het meest geschikt voor het verplaatsbare bos: de omgeving van het buurtplein en de Dijkgracht.

De gemeente start een pilot voor bomen in bakken op het Oosterdok, waar door de parkeergarage bomen in volle grond lastig zijn. Tijdens de pilot worden de bomen 2 jaar gemonitord om te zien welke boomsoorten geschikt zijn, wat hydrologisch en qua beheer nodig is. Wellicht kan de verplaatsbare boomkwekerij daarop aansluiten.

MET EEN HEFTRUCK ZIJN DE BAKKEN MAKKELIJK VERPLAATSBAAAR

BOSK IN LEEUWARDEN: EEN WANDELLENDE BOS DAT DE BINNENSTAD VERGROENDE TIJDENS DE CULTURELE HOOFDSATD. EVENEMENT EN OPENBARE RUIMTE PLAN IN EEN.

8 GROENE UTILITAIRE STRATEN

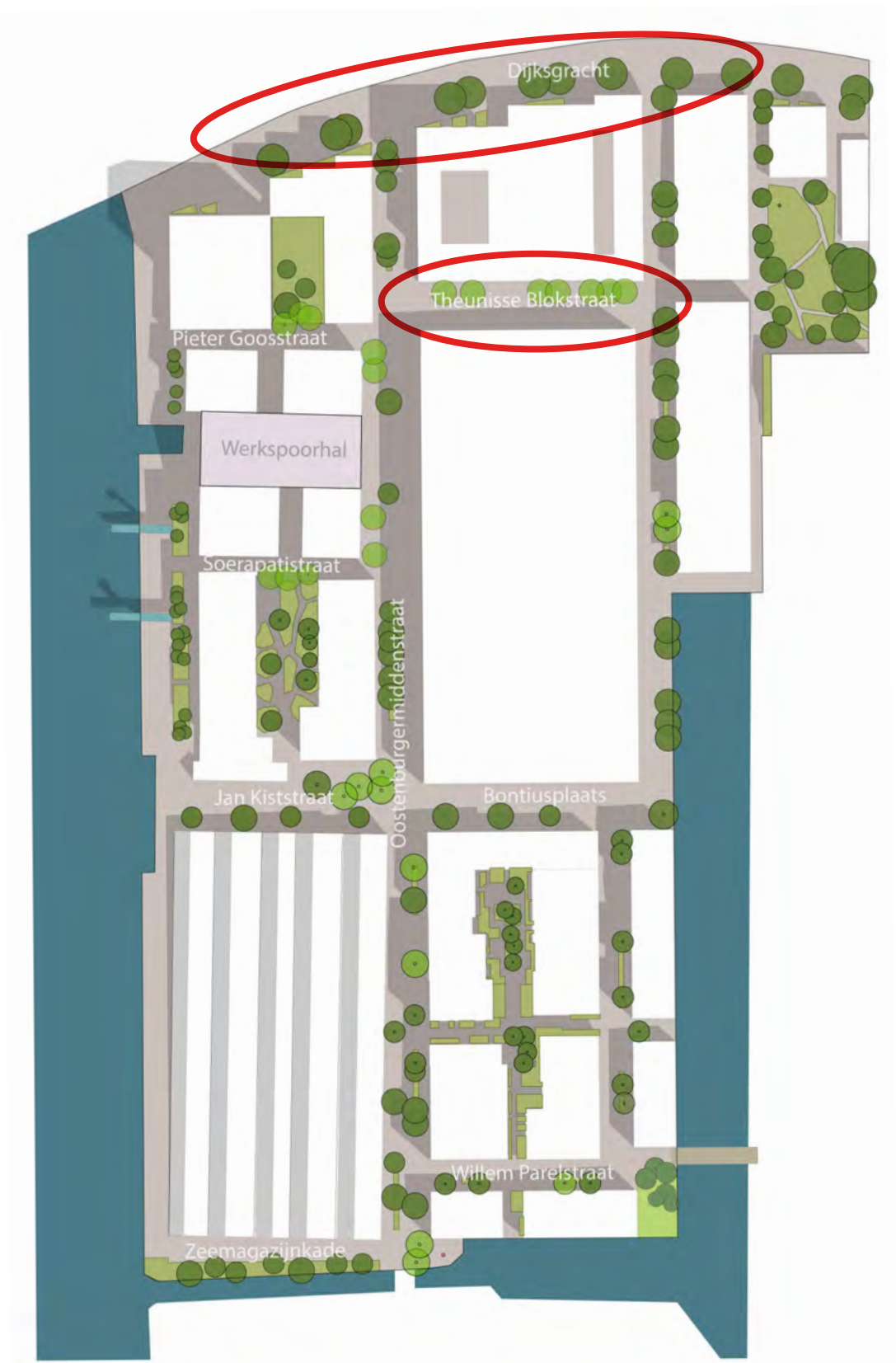
Voor de Teunisse Blokstraat en de Dijksgracht geldt dat ze nog langere tijd worden gedomineerd door logistiek of bouwverkeer.

De Teunisse Blokstraat, waar de in- en uitrit van de gemeentewerf zit, is nu volledig verhard. In het Masterplan is geen groen getekend, omdat toen nog het beeld was dat de grote vrachtwagens zouden blijven. Vergroenen is pas mogelijk als de corridor richting de Dijksgracht in gebruik wordt genomen en de grote vrachtwagens uit de werf gaan. Het is van belang dat dit niet uit het oog wordt verloren.

De Dijksgracht is tot 2030 werkterrein van Prorail. De bomen die zijn ingetekend in het Masterplan worden pas gerealiseerd als er geen bouwverkeer meer over de Dijksgracht gaat. Zolang de Van Gendthallen nog in verbouwing zijn is dat het geval. De vergroening van het Masterplan laat dus nog even op zich wachten. De verplaatsbare boomkwekerij is hiervoor een mogelijke oplossing.

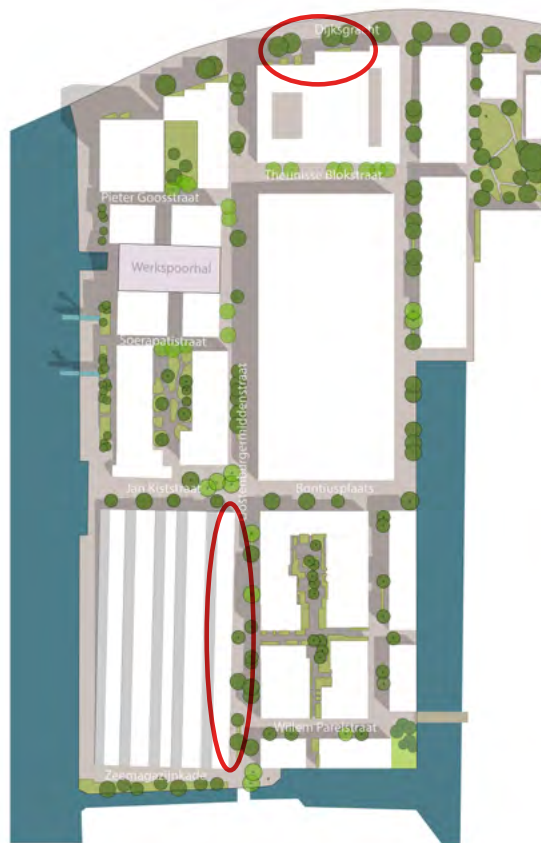
Voor beide straten geldt dat ondergrondse infrastructuur een belangrijke belemmering kan zijn. Hier kunnen nog onverwachte zaken uitkomen.

9 GROENE VOETEN VOOR DE GEBOUWEN

Veel gebouwen hebben ruimte voor een smalle strook gevelbeplanting. Bewoners kunnen bij de gemeente een geveltuin aanvragen. Wat echt impact heeft is groene voeten voor de van Gendthallen en aan de Dijkgracht. De driehoekige ruimtes aan de Dijkgracht zijn nu deels groen, maar met name de parkeergarage en de roestige toren kunnen veel groener. Als voorbeeld de border van het hotel aan de Oostenburgergracht.

10 WATER VOOR ZELFBEHEER

Om het groen te kunnen onderhouden is water nodig. Grachtenwater is brak, neit alle planten kunnen daar tegen. In de buurttuin is een tappunt voorzien, een tweede tappunt bij de Zonnewendebrug is wenselijk. Beter is het om regenwater op te vangen in plaats van drinkwater te gebruiken. Er kan ruimte worden gemaakt voor regentonnen, op straat of in de stadsdeelwerf. Deze moeten worden aangesloten op hemelwaterafvoer, maar ook dan is een ton niet genoeg opslag. Op Oostenburg is de hemelwaterafvoer (regenpijpen) vaak weggewerkt, dus dat is nog niet zo eenvoudig.

Op Wittenburg wordt geëxperimenteerd met een betere wateropvang voor de buurttuin bij het Vierwindenhuis, misschien zijn hier lessen te leren.

REGENWATEROPVANG OP HET NRE TERREIN EINDHOVEN

BOODSCHAPPENLIJST VERGROENING

10 PUNTEN

1. Bomen van formaat
2. VOC kade is de flaneerkade
3. Vergroenen van de stegen
4. Hoektuin bij de Zonnewendebrug
5. Verticaal groen
6. Wattertuinen
7. Groene utilitaire straten
8. Een verplaatsbare boomkwekerij
9. Groene voeten voor de gebouwen
10. Water voor zelfbeheer

ZAT AL IN MASTERPLAN

1. 62 bomen nog te planten grotere boom
2. diversiteit plantvak vergroten banken op de juiste plek
- 3.
4. bomen
- 5.
6. hangende tuin bij de blauwe bokken
7. uitvoeren masterplan Dijksgracht
- 8.
9. groenvakken aan de Dijksgracht
- 10.

NIEUW

- 1.
2. 3 extra bomen
3. 17 extra bomen
ca. 12 m2 plantvak in Parelstraat en
28 m2 Goosstraat
4. 400 m2 plantvak
picknickbanken
5. geveltuin, spandraden en beplanting
voor x m1 gevellengte
6. 60m + 50m + 60m strekkende meter
watertuin
7. 7 bomen en plantvak Teunisse
Blokstraat
8. minimaal 10 bomen + 25 heesters/
kleine bomen in verplaatsbare bakken
herplantbaar op buurtplein
9. geveltuin van Gendthallen
10. watertappunt Zonnewendetuin
regentonnen

BEHEER

1. als in Masterplan bij gemeente
2. gemeente
3. Parelstraat gemeente/ SOO
Goosstraat Stadgenoot
4. zelfbeheer??
5. eigenaar vastgoed/VvE
6. gemeente
7. gemeente
8. gemeente
9. van Gendthallen
10. gemeente

